

Gemeente Renkum

Van
College van B&W

Kenmerk
163871

Aan
Gemeenteraad

Kopie aan

Datum
20 november 2023

Onderwerp
Q&A bestuurlijke toekomst

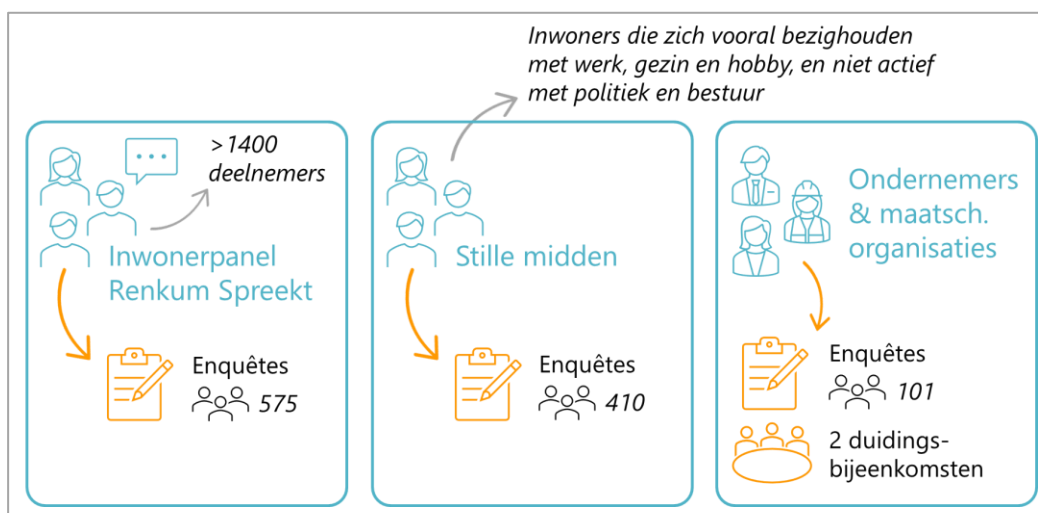
Beste raads- en commissieleden,

Tijdens de bespreking van het onderzoeksrapport over de bestuurlijke toekomst in uw raad zijn een aantal punten naar voren gekomen, waarvan we als college de behoefte hebben om die te verduidelijken. Dit ter voorbereiding op uw aanstaande besluit over de bestuurlijke toekomst. Deze vragen leven ook onder onze inwoners. Onderstaand gaan we op deze punten/ vragen in de vorm van een Q&A in.

Q Hoe zijn inwoners betrokken bij het onderzoek?

A De kaders voor de participatie van inwoners in het traject zijn door uw raad vastgesteld in januari van dit jaar. Daarbij is gekozen voor een aanpak waarbij we inwoners betrekken op de treden van de participatieladder *meeweten* (informereren) en *meedenken* (raadplegen). Bij meedenken wordt de inbreng van inwoners (in meer of mindere mate) in overweging genomen, maar behouden we als gemeente de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid.

In onderstaande figuur – zoals ook aan u gepresenteerd tijdens de raadsontmoeting van 7 juni over de eerste resultaten van de verkenning – zijn de ingezette vormen van inwonerparticipatie tijdens het onderzoek weergegeven. Uitgangspunt bij de aanpak was – zoals ook afgesproken met uw raad – dat iedereen die graag had willen meedoen heeft kunnen participeren in het traject. Inwoners zijn opgeroepen om lid te worden van het inwonerpanel. Daarnaast is een oproep gedaan om deel te nemen aan de enquête voor het stille midden via de gemeentepagina in de Rijn & Veluwe, onze website, social media en flyers bij de balie in het gemeentehuis en de weekmarkten.

In de bovenstaande figuur is het uiteindelijk aantal ingevulde enquêtes weergegeven dat kon worden meegenomen voor het eindresultaat. Uiteindelijk hebben ruim 1.000 inwoners (inclusief ondernemers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties) meegedaan aan het onderzoek. Daarmee hebben we een statistisch valide steekproef gedaan en kunnen op basis van de onderzoeksresultaten uitspraken worden gedaan over de gehele populatie. Het betekent ook dat een groter aantal deelnemers de uitkomsten niet of nauwelijks had veranderd.

Q Als u als raad het besluit neemt zoals voorgesteld in het raadsvoorstel, besluit u dan al definitief voor een herindeling met Wageningen?

A Nee, uw raad wordt nu gevraagd om het onderzoeksrapport vast te stellen en een opdracht te geven voor het nader uitwerken van het advies uit het onderzoeksrapport – namelijk dat met herindeling het beste richting wordt gegeven aan de ontwikkeling van het bestuur en de organisatie op de langere termijn.

Zoals beschreven in het onderzoeksrapport, is het komen tot een herindeling – het formele traject – een zwaar en uitgebreid proces. In onze situatie is het proces tot herindeling echter nog langer en uitgebreider. In het onderzoeksrapport wordt wel een voorkeurspartner – de Gemeente Wageningen – genoemd, maar die partner geeft op dit moment aan dat het samengaan met Renkum nu niet de hoogste prioriteit heeft.

Voordat een formeel herindelingstraject kan worden ingestoken, is er dus eerst nog een uitgebreid verkennend traject nodig met Wageningen. In dit traject worden daarnaast ook inwoners, (andere) omliggende gemeenten, onze samenwerkingsverbanden en de Provincie gepeild over de herindeling, en wordt geprobeerd om draagvlak te creëren voor het scenario. Tijdens dit verkenningstraject kan naar voren komen dat het herindelingsscenario niet tot stand komt. Vandaar ook het advies in het onderzoeksrapport om onverminderd te blijven inzetten op de ontwikkeling van de organisatie. We willen als gemeente tenslotte meerwaarde kunnen blijven creëren voor onze samenleving, en een goede werkgever en aantrekkelijke samenwerkingspartner blijven.

Pas na het doorlopen van het verkenningstraject volgt – eventueel, bij een positieve uitkomst – formele besluitvorming door uw raad over herindeling. In eerste instantie is dat een principebesluit. Daarna volgt besluitvorming over respectievelijk het herindelingsontwerp en herindelingsadvies. Het formele herindelingstraject wordt uiteraard ook doorlopen bij/ met de gemeente waarmee we willen samengaan.

In de onderstaande figuur (op de volgende pagina) is het bovengenoemde proces schematisch weergegeven¹.

---

¹ Het aantal ijkmomenten weergegeven in de figuur hoeft niet het daadwerkelijke aantal ijkmomenten te zijn. Een voorstel voor het aantal ijkmomenten (en op welke momenten) wordt opgenomen in het plan van aanpak. De informatie over het formele traject voor de besluitvorming over herindeling komt uit het *Handboek gemeentelijke herindeling* van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Onderwerp

Q&A bestuurlijke toekomst

Datum

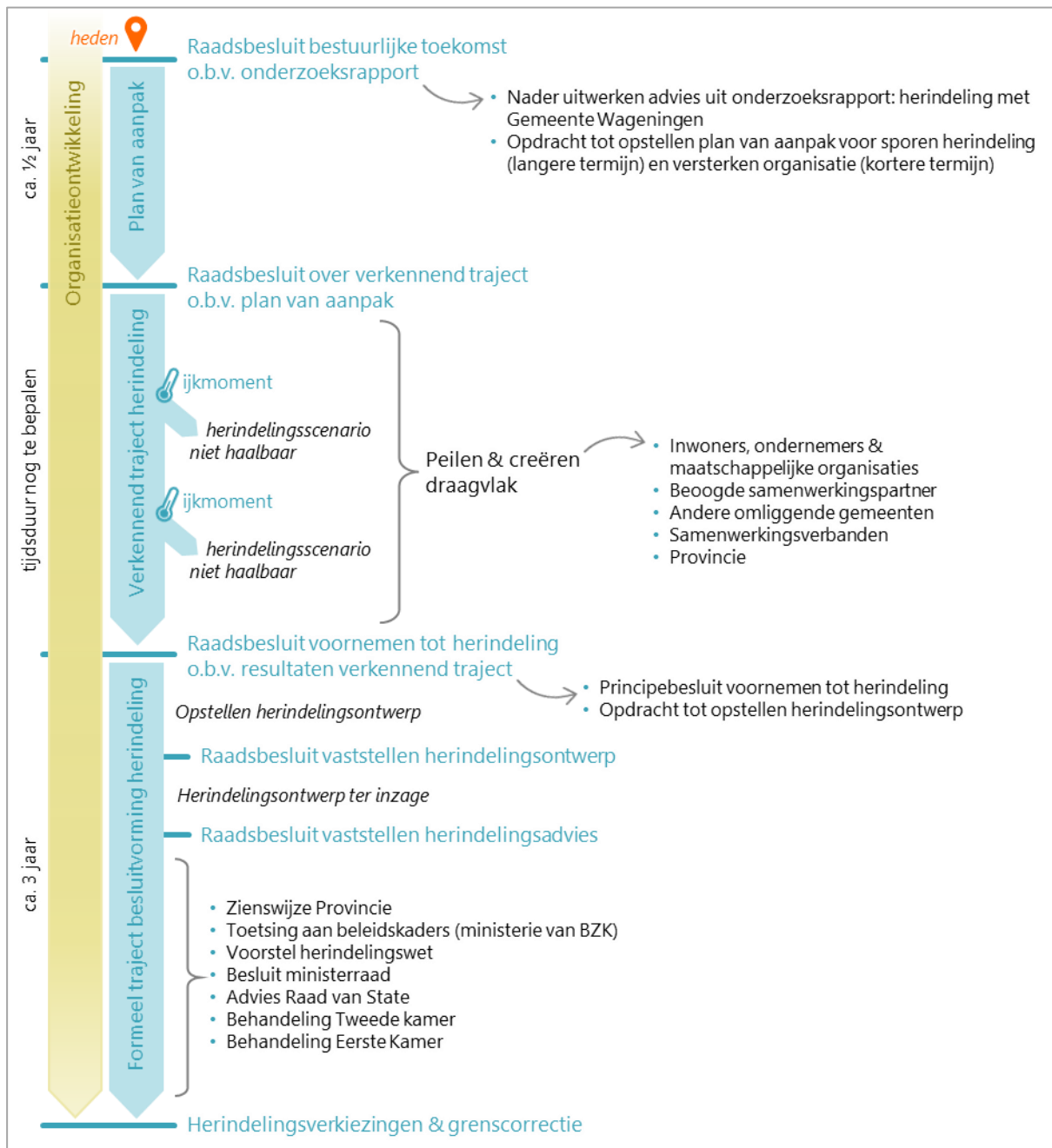
20 november 2023

Kenmerk

163871

Pagina

2 van 4

Q Welke ruimte is er nog om inwoners te betrekken in het vervolgtraject?

A Zoals hierboven genoemd, heeft het verkennend traject onder andere tot doel het peilen van inwoners en het creëren van draagvlak. In het plan van aanpak dat wordt opgesteld na het besluit van uw raad over de bestuurlijke toekomst, wordt opgenomen hoe we inwoners betrekken en bevragen in het verkennend traject. Uiteraard is het de bedoeling dat uw raad hier actief in meedenkt. Het plan van aanpak – met daarin de kaders voor de inwonerparticipatie – wordt uiteindelijk door uw raad vastgesteld.

Onderwerp

Q&A bestuurlijke toekomst

Datum

20 november 2023

Kenmerk

163871

Pagina

3 van 4

Q Waarom is het samenwerkingsmodel die Rheden en Rozendaal hanteren geen goed model voor Renkum?

A De samenwerking tussen de gemeenten Rheden en Rozendaal kan worden beschreven als een vorm van strategische samenwerking (grenzend aan een centrumgemeenteconstructie), waarbij Rheden een groot aantal taken uitvoert voor Rozendaal. De Gemeente Rheden kan dat doen voor Rozendaal, omdat laatstgenoemde aanzienlijk kleiner is dan Rheden.

Een soortgelijke constructie, waarbij Renkum een groot deel van haar taken laat uitvoeren door Rheden is niet mogelijk. Rheden heeft als organisatie niet de omvang om onze taken over te nemen. Uiteraard is in theorie een andere vorm van strategische samenwerking mogelijk met Rheden, waarbij we op een aantal kansrijke taakgebieden vergaand samenwerken (voor een deel doen we dat ook al op bedrijfsvoeringstaken binnen De Connectie). Anders dan tussen Rheden en Rozendaal, zal deze samenwerking in ieder geval meer gebaseerd zijn op gelijkwaardigheid.

Zoals geconcludeerd in het onderzoeksrapport, zijn de voordelen van een strategische samenwerking het grootst wanneer deze betrekking heeft op alle of zoveel mogelijk clusters van taken. Echter, zelfs in de meest vergaande variant is dit scenario onvoldoende om onze bestuurskracht op de langere termijn te vergroten. Dit vanwege het gebrek aan voldoende verbetering in de slagkracht van de organisatie, en de complexiteit van de benodigde afstemming en coördinatie met de partnergemeente.

Daarmee is het samenwerkingsmodel die Rheden en Rozendaal hanteren geen goed model om onze bestuurskracht te vergroten.

Q Klopt het dat Berenschot heeft geadviseerd dat herindeling eigenlijk niet nodig is?

A Nee, in het eerdere bestuurskrachtonderzoek is door Berenschot wel degelijk genoemd dat herindeling één van de opties is waarmee de Gemeente Renkum haar bestuurskracht op de langere termijn kan verbeteren.

In het rapport *De bestuurskracht van de Gemeente Renkum* concludeert Berenschot dat er een aantal optimalisatiemogelijkheden zijn die we nu zelfstandig als gemeente kunnen doorvoeren om de toekomstbestendigheid van onze organisatie en ons bestuur te vergroten. Volgens Berenschot zullen de effecten van deze optimalisaties op onze bestuurskracht echter beperkt zijn. Berenschot beschrijft daarom in haar onderzoeksrapport vijf toekomstscenario's: blijven investeren in de organisatie, strategisch samenwerking, combinatie van regie-organisatie met centrumgemeente, ambtelijke fusie en herindeling.

Van deze vijf scenario's zijn er volgens Berenschot slechts drie waarmee we kunnen voldoen aan de eisen die worden gesteld aan de bestuurskracht op de langere termijn, namelijk combinatie regie-organisatie met centrumgemeente, ambtelijke fusie en herindeling (de twee scenario's die niet voldoen zijn investeren in de organisatie en strategisch samenwerken). Berenschot heeft daarom in het onderzoeksrapport over onze bestuurskracht uw raad aanbevolen om de drie scenario's die wel voldoen nader te verkennen. Hierbij is niet genoemd dat herindeling niet noodzakelijk is voor Renkum.

Onderwerp

Q&A bestuurlijke toekomst

Datum

20 november 2023

Kenmerk

163871

Pagina

4 van 4